

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Lliurament de la medalla de la
Universitat de València a Vicent
Ventura i Beltrán

Discurs d'acceptació

València, 18 de desembre de 1995

PARAULES PRONUNCIADES PEL SR. VICENT VENTURA I BELTRÁN

Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Rector, senyores i senyors; amigues, amics:

L'acte d'avui, amb la medalla que l'origina, em sembla poc meditat pels qui l'han promogut, però he de confessar que m'emociona, m'enorgulleix i crea en mi un sentiment de gratitud que vull deixar declarat ja d'entrada. Com a mostra d'aquest agraïment, he decidit que la meua intervenció siga curta. Més que res, per mirar d'estalviar-vos a tots plegats la molèstia d'estar ací, en una assemblea que m'agrada molt de tenir al costat, però que està a molta distància per damunt de l'objecte que l'ha reunida.

Jo suppose que la medalla vol comunicar-me un afecte especial, per part de la Universitat de València, i que, en el fet d'atribuir-me-la, hi ha una voluntat clara d'adhesió a idees que no he representat mai -perquè sempre m'he representat a mi mateix, i poc més- però que són les meues des de fa molts anys. Massa anys ja, perquè jo, com vosaltres, no puga veure sense dolor que estem molt lluny de poder considerar-les plenament reconegudes i establertes com voldríem.

Més d'una vegada he dit que els meus amics havien estat la meua Universitat, ja que no n'he pogut tenir cap altra. Joan Fuster –no diré que per esquivar la responsabilitat que tenia en la meua formació cultural- opinava de manera distinta, i en el darrer article que va publicar, deia:

la «universitat» de Ventura ha estat, des del principi, la redacció d'un diari, d'aquells diaris d'abans, amb linotípies

Bé, potser tots dos teníem raó. M'he format una certa imatge del món a través d'aquests dos instruments: la lliçó intel·lectual d'alguns amics, alguns dels quals anomenaré després, i l'exercici atzarós d'una professió que només he pogut practicar durant uns anys com a primera font de recursos econòmics -és a dir, com a professió real- i que després he hagut de mantenir de manera secundària, però sempre amb la recança de no poder fer el periodisme que m'hauria agradat.

Un altre camí de coneixement ha estat la lectura. Com el cinema -ja fa molts anys: després l'he abandonat- i la música -una certa música, d'una certa època- que m'acompanya moltes hores.

Tanmateix, en cap moment no voldria fer creure a ningú que els amics més savis i l'exercici professional, puguen representar en la meua opinió, per a mi o per a una altra persona, un substitutiu preferible a la mateixa Universitat. Ni tan sols -i ho dic perquè en tinc referències ben precises- pensant en la Universitat que m'hauria correspost per localització geogràfica, si en algun moment de la meua joventut hagués pogut proposar-me seriosament d'arribar-hi.

Precisament perquè conec els defectes d'aquella trista Universitat dels anys quaranta, puc dir que els de l'autodidactisme forçat són molt pitjors.

Estic ben convençut que res no pot substituir l'experiència pròpia, com a font principal d'acostament a la realitat, a la vida. Ara: aquesta experiència ha d'anar ajudada -i en moltes qüestions precedida per l'aprenentatge d'alguns sabers teòrics que l'autodidacta mai no podrà suplir amb els seus esforços individuals, ni menys encara quan s'ha de guanyar la vida en altres menesters.

Aixo sí: en el meu afany d'autodidacta, m'he mogut sempre en una oposició contra els tòpics del moment, i he procurat detectar-los llegint entre línies. En aquest moviment meu no hi hagut mai -em podeu creure- sinó una reacció enfront d'una societat que creia -i crec- injusta. I no per a mi, que al capdavant me n'he sortit bé -i si no, penseu-ho també, no estaria ací, rebent una medalla-, sinó injusta, sobretot, per a la gran majoria.

Si ara declare que precisament en la Universitat he trobat i trobe els meus amics, no estic fent cap mena de joc retòric. Ben al contrari: en dir això, m'endinse en els meus records i em compromet amb el present, aquest d'ara mateix, quan alguns posen en dubte l'autoritat científica de la Universitat.

M'endinse en els records -ara que la memòria no m'és tan fidel com abans-, i em retrobe, fa més de trenta anys, amb Miquel Tarradell, amb Joan Reglà -tots dos professors en aquest mateix edifici, en el que era llavors la Facultat de Filosofia i Lletres- i recorde, també, les vegades que vaig tenir la sort de compartir la conversa amb ells, o de parlar amb l'historiador Ernest Martínez Ferrando -antic alumne d'aquesta casa-, o amb el pare Miquel Batllori -doctor honoris causa.

Molt sovint, aquelles enyorades converses tingueren lloc a ma casa i això em permetia molt sovint servir a aquells amics d'informador, o d'interlocutor, sobre qüestions que potser quedaven una mica lluny de la seua vida professional de cada dia, de les seues preocupacions científiques, però no de la seua inquietud com a ciutadans, cadascun d'ells amb punts de vista diferents, però tots molt distanciats de la situació política que sofríem.

Altres professors de la Universitat de València m'han considerat amic seu, però només he volgut citar-ne ací els qui ja ens han deixat.

I en els records, també, recupere la imatge de Fuster, de Joan Fuster (sempre ens vam dir pel primer cognom), en la Universitat valenciana de finals de la dècada de 1940, on ell i uns altres començaven a plantejar-se problemes i idees que jo vaig anar fent meus i que, comprenien, entre moltes altres qüestions, la sempre penosa i enverinada del País Valencià, amb la seua filiació històrica i els seus drets. És un magisteri, el de Fuster, que sempre he reconegut i que agrairé per sempre, no sols per tot el que em va fer comprendre, sinó pel fet que mai no tractà d'influir-me, ni de modificar la meua manera de pensar. Quan Fuster es declarava liberal -com tantes vegades va fer- al·ludia sens dubte a la seua enorme capacitat per a respectar els altres, per a discrepar sense esgrimir més arguments que els de la raó.

És una lliçó que tots dos devem -potser- a les experiències que vam viure quan érem quasi uns xiquets i ens vam trobar embolicats, com a espectadors i com a víctimes, en la barbàrie d'una guerra: il-lesos físicament, pero castigats per un miler de desgavells que s'havia produït i es produiria després al nostre voltant, fóra a Sueca, o fóra a Castelló: arreu on miràvem.

La medalla m'ha estat assignada -i això m'espanta prou- per uns suposats mèrits periodístics. He de dir que aquests mèrits són inexistents, si el còmput es valora en termes qualitius -com ha de ser. Això ho pot comprovar qualsevol que s'acoste a una hemeroteca. Una altra cosa fóra tenir en compte la quantitat d'articles que he publicat en aquesta vida: milers i milers, tant quan vaig estar adscrit a alguna redacció, com després, com a simple col·laborador més o menys regular de diversos periòdics. Però, és clar, el judici quantitatiu hauria de quedar autoàticament exclòs en aquesta mena de distincions.

Sí que tinc la satisfacció -però això és purament personal- d'haver fet durant una època periodisme de carrer, en contacte molt directe amb el que passava a València, i, en general, puc dir que sempre he aspirat a contar els fets amb la màxima objectivitat i a donar les meues opinions com el que eren, opinions i no fets, amb el major grau de llibertat possible, malgrat les circumstàncies. És a dir, creant-me un espai de llibertat.

Ara, jo crec que aspirar a l'objectivitat i a escnure sense subjeccions extraprofessionals, tampoc no és cap mèrit, sinó que és un factor inseparable de la mateixa condició d'informador o de columnista.

Més enllà, és clar, de les enormes transformacions de tota mena que el món de la comunicació ha experimentat, des de les arcaiques condicions de producció i de treball que vaig conèixer en començar, fins ara mateix. Més enllà, igualment, dels canvis polítics i socials que s'han produït ací i a tot arreu en els darrers cinquanta anys.

Alguna vegada he dit -i vull repetir-ho en aquesta avinentesa- que l'ofici de periodista, quan el vaig exercir, no era ni fàcil ni còmode. Sobretot, entès com crec que s'ha d'entendre, és a dir, com l'ofici d'explicar a la gent el que passa, segons les dades que has pogut recaptar. Això, si es fa honestament, tan honestament com es puga, sempre irrita el poder, ni que siga democràtic, que molt sovint prefereix actuar sense transparència. I quan jo vaig ser periodista *full time*, la situació encara era pitjor. Infinitament pitjor, no cal dir-ho.

D'altra banda, els promotors d'aquest homenatge, han adduït uns suposats valors cívics en algunes de les coses que he fet. Ací hi ha un segon error de perspectiva, perquè m'he limitat a fer sempre el que pensava que havia de fer, corrent el risc d'equivocar-me -i m'he equivocat moltíssim i ben sovint-, sense més desig que ser coherent amb els meus criteris. En qualsevol cas, m'agrada imaginar -i això també és una satisfacció purament personal, no un mereixement- que sempre he propugnat accions polítiques i cíviques en què, mantenint la independència de cada grup o de cada corrent, hi hagués en cada ocasió mecanismes de trobada entre uns i altres, d'actuació conjunta. Vaig procurar que fóra així tant amb la Taula Democràtica, primer,

com després amb el Consell Democràtic del País Valencià, i, fóra ja de la política més directa, amb altres plataformes.

No cal recordar, tanmateix, que cap d'aquestes iniciatives no em deu res; totes han estat producte de la seua època i les han promogudes col·lectius més o menys amplis de persones, amb els quals vaig mirar de col·laborar.

En altres temps, aquesta col·laboració tingué com a objectiu obtenir un règim democràtic per a l'estat espanyol i el màxim grau d'autogovern per al País Valencià. Aquesta darrera finalitat incloïa la d'aconseguir, a través de l'explicació i del debat, que el nostre país pogués eixir de l'ambigüitat nacional que arrossega, ja que -segons el meu parer- aquesta és l'única manera perquè arribe a constituir-se en un poble cívicament fort. Els condicionants de la Transició i el desenvolupament posterior de la realitat valenciana han fet veure que bona part d'aquelles idees continuen tenint plena vigència. Onades d'irracionalitat i una llarguíssima campanya d'intoxicació informativa, que ja dura vint anys, ho han provocat. És per això que, en els darrers anys, en la mesura de les meues possibilitats, he actuat en plataformes que procuraven de presentar respostes viables a les necessitats col·lectives d'aquest país, amb un sentit nacional. I no perquè jo siga nacionalista, en un sentit estricte del terme, sinó perquè he cregut, i he dit, que l'única via perquè el País Valencià assoleisca la seua dignitat com a poble, és el reconeixement de dos fets indestruïbles, producte de la Història. D'una banda, una personalitat pròpia, valenciana, que cal reforçar i cohesionar; d'una altra, l'existència d'un marc nacional més ampli i que, enmig del procés de construcció d'Europa, adquireix noves potencialitats.

El reconeixement d'aquesta realitat amb dues dimensions és particularment difícil d'obviar per als qui sentim una preocupació molt justificada pel present i pel futur de la llengua catalana i de la cultura del país. No són qüestions que jo haja de manifestar, precisament en la Universitat de València, que amb tanta claredat, malgrat els problemes, ha definit i defensat la realitat lingüística i cultural del nostre poble. En qualsevol cas, deixeu-me demanar-vos -i ja sé que ni cal- que continueu mantenint la claredat en el judici i la fermesa en la defensa d'un patrimoni, el lingüístic i el cultural, que són la millor aportació que el País Valencià pugua fer, no ja a Europa, sinó al conjunt de la Humanitat.

He dit «Europa». Ja sabeu que, durant una pila d'anys, he insistit, fins a fer-me potser massa reiteratiu per als meus suposats lectors, en la necessitat de la integració europea, un procés que de vegades he definit com a inevitable per a nosaltres. Continue creient en les enormes possibilitats que Europa ofereix com a marc de superació de molts conflictes econòmics, socials, nacionals i culturals. Crec que els canvis positius i negatius que els darrers temps hi han introduït reforcen aquesta manera de pensar. Sóc i he estat un europeïsta convençut, perquè he mirat de ser, en la mesura de les meues possibilitats, un valencià que veu sense passió ni ira el seu poble, i que mai no ha volgut renunciar a treballar i a viure al lloc on ha nascut.

Per acabar aquesta intervenció, només vull dir que, de tots els fenòmens dels quals he estat testimoni, en la història recent del País Valencià, n'hi ha un que m'ompli d'esperança en el futur i de confiança en les possibilitats del present. Aquest fenomen és la renovació que s'ha manifestat en la vostra -en la nostra- Universitat, des del moment mateix en que va ser possible de realitzar-hi eleccions, de crear òrgans de decisió i de gestió d'arrel democràtica. Si no vaig poder entrar com alumne en la Universitat autoritària del meu temps, ara tinc la satisfacció de rebre un gest, que agraesc cordialment, d'aquesta nova Universitat que fa valer els drets de la seua autonomia i de la seua autoritat científica, com a instruments per a millorar la realitat del nostre país; no per a dividir la societat valenciana, com alguns han dit, sinó precisament per a donar-li les claus de coneixements que poden fer-la més lliure, més moderna, més solidària i més autènticament valenciana.

Moltes gràcies, senyores i senyors.